

پیوند زیبایی شناسی معماری و ادبیات ایران سید تاج‌الدین منصورى*¹

چکیده

"زیبایی‌شناسی"² پدیده‌ای روانی و احساسی است که همه انسان‌ها درباره آن تصوراتی دارند. اما در حوزه هنر تعریف دقیقی از آن ارائه نشده است. زیبایی در "معماری"³ ایران و "ادبیات"⁴ آن، بدنبال آسایش روانی و آرمانی انسان‌ها است. ادبیات با شیوه شهودی⁵ خود و معماری با شیوه معناگرایانه⁶، انسان را در سیر تعالی به سوی پروردگار (آرامش) سوق می‌دهند. عرفان و نمادگرایی بکار رفته در عناصر معماری و ادبیات ایران، شباهت فوق‌العاده‌ای دارند. هدف از انجام این تحقیق این است که پس از بررسی تعاریف گوناگون زیبایی، مبدأ و منشأ این تعاریف در طراحی فضاهای معماری ایران و ساختار ادبیات فارسی بررسی گردد. روش کار در این تحقیق توصیفی، با تکیه بر مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی می‌باشد. در بررسی عنوان تحقیق، اصول زیبایی‌شناسی در معماری ایران و ادبیات آن، مورد بررسی قرار گرفته و یافته‌های تحقیق بر اساس عناصر استفاده شده در آنها، تبیین شده‌اند. این یافته‌ها، زشتی و زیبایی را وابسته به دیدگاه و مواضع هستی‌شناسانه آدمی می‌دانند، زیرا نوع نگاه آدمی به هستی و پدیده‌های آن، در خلق آثار هنری، منجر به ایجاد تنوع، بروز دیدگاه‌های ابداعی و اختلاف‌نظرهای سلیقه‌ای می‌شود. از این‌رو، معماری به عنوان یک هنر بصری-شهودی و ادبیات به مثابه هنری شهودی با تمام تمایزاتشان در آفرینش زیبایی داد و ستدی نغز با یکدیگر دارند. چنان‌که گویی ساختن و سرودن در یک گستره سیر می‌کنند. آنچه در این دو هنر متعالی منجر به خلق زیبایی می‌شود اجزا و عناصر سازنده نیست؛ بلکه تناسب و هماهنگی میان اجزا و بداعت و نوآوری غیرمنتظرانه آنها است.

واژه های کلیدی : زیبایی شناسی، معماری، ادبیات

¹ *کارشناس ارشد مهندسی معماری، استان لرستان، شهرستان نورآباد دلفان، همراه :
E-mail : t.mansoori@yahoo.com 09127159965

² Aesthetis

³ Architecture

⁴ Literature

⁵ Intuitive

⁶ Realistic Sense